

Arkivnr: 2014/10030-15

Saksbehandlar: Odd Bjarne Berdal

Saksframlegg

Saksgang

Utvål	Saknr.	Møtedato
Opplærings- og helseutvalet		02.12.2014
Fylkesutvalet		04.12.2014
Fylkestinget		09.12.2014

8-13-samarbeid i Arna

Samandrag

Hausten 2014 vart det oppretta ei arbeidsgruppe med medlemmer frå Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune som har sett på grunnlag og føresetnader for ein framtidig 8-13-skule i Arna. Føremålet med dette arbeidet har vore å lage eit grunnlag for å avgjere rammer for eit 8-13-samarbeid og om ein ønskjer å gå vidare med å realisere eit slikt prosjekt.

Arbeidsgruppa har arbeidd utifrå følgjande mandat:

1. Seimsmyrane, avklare om HFK er med på reguleringsarbeidet, dvs. felles reguleringsplan med tanke på samlokalisering.
2. Innholdsmessig og fagleg modell for 8-13-samarbeid. Definere mål og kriterium for eit slikt samarbeid. Sjå på modellar for 8-13.

Seimsmyrane er vurdert som eit attraktivt område for ein framtidig 8-13-skule og for plassering av eit vidaregåande skuletilbod. Det er difor tenleg at det vidare reguleringsarbeidet Bergen kommune gjer på Seimsmyrane, tek omsyn til ei samlokalisering med vgs.

Så langt fylkesrådmannen erfarer, er det få ungdoms- og vidaregåande skular i Norge som har eit formalisert samarbeid kring opplæringa. Dei erfaringane som ligg føre, syner at samlokalisering legg til rette for at ein lettare kan ha felles rom og utstyr, kan tilby elevar på ungdomstrinnet fag på vidaregåande, og kan legge til rette for praktisk opplæring på ungdomstrinnet mot yrkesfag. Samtidig har det vist seg utfordrande å høyre til ulike forvaltningsnivå og krevjande å bygge felles skulekultur.

Forslag til innstilling

1	Fylkesrådmannen tilrår eit samarbeid med Bergen Kommune om reguleringsarbeidet på Seimsmyrane slik at det vert tatt omsyn til eit framtidig vgs-tilbod i tilknytning til ungdomsskulen. Det vidare reguleringsarbeidet og ny bydelsplan vil avgjere om Seimsmyrane er den best eigna lokaliseringa i Arna.
---	--

2	Eit 8-13-samarbeid skal avgjerast etter at reguleringsarbeidet på Seimsmyrane er avslutta.
3	Eit 8-13-samarbeid på Seimsmyrane skal utgreiast vidare med Bergen kommune innanfor ramma av følgjande samarbeidsmodellar: <ol style="list-style-type: none">1. Samlokalisering: Skuleeigarar som no, ulike bygg for grunnskule og vidaregåande opplæring i felles nærområde.2. Sambruk: Skuleeigarar som no, men samarbeidsavtale om bygg med funksjonar i fellesskap som til dømes kantine, spesialrom, fellesrom.3. Samorganisering: Felles bygg og felles opplæringsverksemd gjennom samarbeidsavtale mellom kommune og fylkeskommune. Arbeidsgjevaransvar som no, men samarbeid om kompetanse (disponering av personalet og kompetanseutvikling).4. Forsøk med 8-13-skule med <u>ein</u> felles skuleeigar og arbeidsgjevar for både grunnskule og vidaregåande opplæring.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 11.11.2014

Under handsaming av skulebruksplanen for Hordaland fylkeskommune vart det gjort følgjande vedtak for dei vidaregåande skulane i Arna bydel (Vedtak i f.t.sak 1/13, punkt 2a):

*«Arna vgs og Garnes vgs vert slått saman og samlokalisert i Arna vgs sine lokale. Fagtilbod og dimensjonering på den samanslåtte skulen vert som vist i tabell i saksutgreiinga. (...) Design og handverk (DH) og teknikk og industriell produksjon (TIP) vert lagt ned. Påbygg til generell studiekompetanse (PÅ) ved Garnes vgs vert og lagt ned. Skulen må tilretteleggjast for å kunne starte opp tilbod på MK. Arna vgs ST vert vidareført. **HFK ønskjer å vurdere 8-13-skule i samband med Bergen kommune si planlagde utbygging av Seimsmyrane ungdomsskule.**»*

På bakgrunn av dette vart det hausten 2014 oppretta ei arbeidsgruppe med medlemmer frå Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune som har sett på grunnlag og føresetnader for ein framtidig 8-13-skule i Arna. Føremålet med dette arbeidet har vore å lage eit grunnlag for politisk handsaming i Hordaland fylkeskommune (HFK) for å avgjere rammer for eit 8-13-samarbeid og om ein ønskjer å gå vidare med å realisere eit slikt prosjekt.

Arbeidsgruppa har arbeidd utifrå følgjande mandat:

3. Seimsmyrane, avklare om HFK er med på reguleringsarbeidet, dvs. felles reguleringsplan med tanke på samlokalisering.
4. Innholdsmessig og fagleg modell for 8-13-samarbeid. Definere mål og kriterium for eit slikt samarbeid. Sjå på modellar for 8-13.

I tillegg til arbeidsgruppa har arbeidet vore organisert med styringsgruppe, der byråd for Barnehage og skole i Bergen kommune og politisk saksordførar frå Hordaland fylkeskommune har delteke. Prosjektgruppa for gjennomføring av vedtaka i skulebruksplanen i HFK har fungert som referansegruppe i arbeidet. Resultatet av dette arbeidet er samanfatta i vedlagde rapport; Rapport 8-13-samarbeid Arna. Dette saksframlegget er basert på denne rapporten.

Lokalisering - Seimsmyrane

Bystyret i Bergen Kommune har gjort vedtak om at det skal byggast ein ny ungdomsskule på Seimsmyrane i Arna til erstatning for Garnes ungdomsskule og ungdomstrinnet på Ytre Arna skole. Byrådet har gått inn for at prosjektet skal realiserast som eit OPS-prosjekt. Utifrå dette har Bergen kommune starta arbeidet med reguleringsplan med tanke på ungdomsskule. Sjølv om det har vore aktualisert, er det førebels ikkje tatt omsyn til ein eventuell 8-13-skule eller ein vidaregåande skule samlokalisert med den planlagde ungdomsskulen. Dersom dette vert aktuelt, vil dette ha innverknad på det vidare arbeidet med reguleringsplanen.

Fylkestinget sitt vedtak seier at det vidaregåande skuletilbodet i Arna skal samlast i Arna vgs sine lokale samstundes som vedtatt fagtilbod ikkje vil få plass i skulen sine noverande lokale. Dette gjer at det inntil vidare er to skular i Arna. Når det gjeld bygging av ny skule, ligg det ikkje føre noko vedtak om dette, og det er heller ikkje sett av pengar i HFK sin økonomiplan fram mot 2019. Ei realisering av nybygg til vgs i Arna vil difor mest sannsynleg ligge noko fram i tid.

Dei vidaregåande skulane i Arna rekrutterer frå eit geografisk område med Dale og Osterøy i nord, Samnanger i aust, Ytre Arna i vest og Haukeland i sør. Offentleg kommunikasjon er godt utbygd både med tanke på tog og buss for å koma seg til og frå dei sentrale delane av Indre Arna frå nærliggande område og kommunar. Dette gjeld i stor grad for dei områda skulane i dag rekrutterer elevar frå, først og fremst Bergen, Vaksdal, Osterøy og Samnanger. I så måte er dagens to vidaregåande skular i Arna ikkje særleg gunstig plassert. Frå Garnes vgs og Arna vgs er det hhv 3.5 km og 3,0 km til stasjonsområdet. Med tanke på plassering er det avgjerande at eit nytt vgs-tilbod i Arna vert plassert i kort gåavstand til togstasjon og

bussterminal. Skulen må ha tilgang på gode kollektive kommunikasjonar, slik at han er lett å nå frå dei ulike områda skulen skal dekke. Per no er Seimsmyrane det nærmaste aktuelle alternativet.

Seimsmyrane er vurdert som eit attraktivt område for ein framtidig 8-13-skule og for plassering av eit vidaregåande skuletilbod. Det er difor tenleg at det vidare reguleringsarbeidet Bergen kommune gjer på Seimsmyrane, tek omsyn til ei samlokalisering med vgs. Seimsmyrane står fram som eit godt alternativ for HFK og ser inntil vidare ut til å vere ein føresetnad for eit 8-13-samarbeid. HFK har eit relativt langt tidsperspektiv på ny vgs i Arna, og det vidare reguleringsarbeidet og eventuelt nye alternativ nærmare Øyrane torg kan endre på dette.

Samarbeidsmodellar

Det er vurdert 5 modellar for samarbeid i eit 8-13-perspektiv:

1. Vidareføring av noverande skulemodell og oppgåvedeling mellom fylkeskommune og kommune.
2. Samlokalisering: Skuleeigarar som no, ulike bygg for grunnskule og vidaregåande opplæring i felles nærrområde.
3. Sambruk: Skuleeigarar som no, men samarbeidsavtale om bygg med funksjonar i fellesskap som til dømes kantine, spesialrom, fellesrom.
4. Samorganisering: Felles bygg og felles opplæringsverksemd gjennom samarbeidsavtale mellom kommune og fylkeskommune. Arbeidsgjevaransvar som no, men samarbeid om kompetanse (disponering av personalet og kompetanseutvikling).
5. Forsøk med 8-13-skule med ein felles skuleeigar og arbeidsgjevar for både grunnskule og vidaregåande opplæring.

Vidare er det sett på effektar som ein kan oppnå i ein 8-13-skule i forhold til 1: Fysiske synergjar, og 2: Hovudmålsetting om auka gjennomføring i vgs og betre læringsutbytte for alle.

1. Fysiske synergjar som følgje av samlokalisering/sambruk

- Felles veg og parkering
- Tilknytning vatn, avløp, elektrisitet etc.
- Spesialrom (naturfag, språk, verkstader)
- Fellesrom (møterom, pauserom, ekspedisjon, auditorium)
- Drift og vedlikehald
- Bibliotek
- Kantine
- Idrettshall/idrettsanlegg

Graden av fysiske synergjar vil avhenge av kva samarbeidsmodell ein vel. Modell 1 vil gi minst effekt og modell 5 vil gi størst effekt.

2. Hovudmålsetting: Auka gjennomføring i vgs og betre læringsutbytte for alle

Det kan vere mange årsaker til at unge ikkje gjennomfører vidaregåande opplæring:

- Manglande grunnleggjande ferdigheiter
- Lågt karakternivå frå ungdomsskulen
- Låg motivasjon, kjem ikkje inn på førstevealet sitt
- Mangel på lære plassar (stor gruppe av desse elevane fullfører ikkje)
- Psykiske vanskar, psykososiale problem

For å auke gjennomføringa i vidaregåande skule har det gjennom NY GIV-satsinga vore prøvd ut ulike måtar å få til betre samhandling mellom grunnskule og vidaregåande skule med mål om å:

1. Styrke samanhengen i opplæringa gjennom ein meir saumlaus overgang mellom skoleslaga
2. Skape større grad av felles lærings- og kunnskapssyn
3. Betre tilpassa opplæring og felles vurderingskultur

4. Gi betre yrkesrettleiing for å redusere feilval med dei konsekvensar det har for eleven og samfunnet
5. Betre heim-skule-samarbeid

Kort vurdering av ein 8-13-skule i lys av måla over

Mål 1 Styrke samanhengen i opplæringsløpet (praktisk) gjennom meir saumlaus overgang mellom skoleslaga

Eit sentralt mål gjennom heile NY GIV-satsinga har vore å auke informasjonsutveksling og samhandling kring elevane for å auke gjennomføringa i vidaregåande skule. Dette er kanskje viktigast for elevar med svake resultat frå grunnskulen, eller elevar med svak sosial kompetanse. Ei trygg ramme med kompetente vaksne som kjenner elevane godt og følgjer dei tett opp, kan vere avgjerande for at dei kan gjennomføre vidaregåande utdanning. I ein 8-13-skule ligg det godt til rette for at ein skal lukkast med å skape gode overgangar for dei elevane som vel å halde fram ved den vidaregåande skulen i Arna. Det er likevel grunn til å gjenta at ei slik samhandling berre vil finna stad der leiinga ved skulen/skulane er pådrivarar i arbeidet. Det må utviklast tydelege rutinar for samhandlinga.

I ein 8-13-skule som også lukkast med fagleg samarbeid på tvers av skuleslaga, vil det og vere lettare for elevane å gå frå ungdomsskulen til vidaregåande. Dei vil kjenne igjen mål, innhald og arbeidsmåtar, noko som kan føre til større grad av meistring. Stor grad av felles vurderingskultur og felles metodar knytt til utvikling av grunnleggjande ferdigheiter er område for samarbeid som kan verke positivt på progresjon og læringsutbyte for elevane.

Det er vanskeleg å vurdere i kva grad organisering av skuleeigarskapet vil påverke grad av suksess, men det er grunn til å tru at geografisk samlokalisering og klare samarbeidsavtalar mellom skuleeigarane kan legge grunnlag for eit effektivt samarbeid mellom skuleslaga til eleven sitt beste. I ein slik avtale bør det til dømes avklarast kva som er forventast av leiarane og lærarane. Det kan til dømes vere naudsynt å klargjere i kva grad lærarane skal arbeide innanfor begge skuleslaga viss dei er fagleg kompetente.

Mål 2 Skape større grad av felles lærings- og kunnskapssyn

Ein kan tenkje seg ulike grader av felles arbeid i ein 8 – 13-skule avhengig av om det er ein eller to skuleeigarar. Sjølv med *ein* skuleeigar er det ikkje uproblematisk å få til god kopling mellom opplæringa i dei to skuleslaga. For å oppnå mål om betre samheng i opplæringa bør det - uavhengig av modell for skuleeigarskap - stillast forventningar til leiinga/ane om at dei må utnytte potensialet for samarbeid. Erfaringar frå Oslo kommune viser at det er mange utfordringar knytt til eit slikt samarbeid sjølv om både ungdomsskulen og vidaregåande har same skuleeigar. Det gjeld til dømes

- Forskjellar i leseplikt kan gi utfordringar med omsyn til planlegging av fellestid osv.
- Ulike arbeidstidsavtalar
- Ulike ordens- og åtferdsreglement

I ein modell med to skuleeigarar må det leggest vekt på tett samarbeid mellom skuleeigarane. Det gjeld til dømes slik at det er mogleg å oppnå mest samsvar mellom organisering og gjeldande pedagogiske ambisjonar for

- Felles overordna pedagogiske målsettingar
- Stor grad av samordning av kvalitetsoppfølgingssystem

Mål 3 Betre vilkår for tilpassa opplæring

Det kanskje aller største pedagogiske potensialet ligg i kva høve ein har til å tilby elevar opplæring på ulike nivå. Elevar på ungdomsskulen kan til dømes få følgje kurs på vidaregåande, og elevar på vidaregåande kan følgje undervisning på lågare nivå. For elevar i vidaregåande vil det gjerne dreie seg om opplæring i matematikk, engelsk, framandspråk og norsk. Det kan og vere intensivopplegg/kurs for 10.kl og Vg1 i grunnleggjande ferdigheiter etter modell av NY GIV og/eller samarbeid om intensivkurs som er lagt til feriane. Ved ein 8-13-skule bør det vere mogleg å få til samarbeid om timeplanlegging med tanke på ulike målgrupper. Ein slik fleksibilitet har vist seg vanskeleg å få til ved andre skular.

Gjennom samarbeid i ein 8-13-skule vil det og vere rom for meir praktisk tilnærming i opplæringa gjennom samarbeid med yrkesfag i vidaregåande. For skuletrøyte ungdomar i ungdomskulen kan det vere inspirerande å delta i meir praktisk utprøving i verkstadene i vgs, noko som igjen kan føre til meir kvalifiserte val av utdanningsprogram i vidaregåande. Slik utprøving kan legge grunnlag for betre yrkesretteiing. Sterkare samordning av helse- og rådgivingsteneste ved ein 8-13-skule kan og styrke kvaliteten på opplæringa. Ved ein liten 8-13-skule kan det vere god ressursbruk å samordne slike tenester i større grad enn i dag.

Mål 4 Betre heim-skule-samarbeid

Ein 8-13-skule gir stort potensiale for samarbeid mellom skule og heim gjennom heile opplæringa. Dette kan vere særleg viktig for foreldre/føresette til born som treng spesielt tilrettelagt opplæring i eigne grupper. Det kan difor vere grunn til å ta høgde for eit tilbod med HT-grupper innanfor yrkesfag. Viss ein ser på historisk søkemønster, er det rimeleg å forvente at dei fleste som ønskjer seg til Arna, vil få plass ved skulen. Det er likevel vanskeleg å seie korleis ein kombinert skule vil påverke søknaden til vgs.

I lys av målet om eit lærande samfunn som legg til rette for livslang læring for innbyggjarane kan ein 8-13-skule i Arna bydel bli eit læringssenter i lokalsamfunnet. Som læringssenter kan skulen vere eit fyrtårn i samfunnet for dei som søker opplæring og personleg utvikling. Skulen kan utformast som eit torg med små areal som legg til rette for eit godt samarbeid med lokal offentleg sektor og private verksemder i nærmiljøet. I det daglege kan ein tenkje seg at den delen av skulen er bygda si storstove, og det er naturleg at fellestilbod som t.d. bibliotek og kantine ligg i tilknytning til denne delen.

Oppsummering

Fylkesrådmannen vurderer at modell 2, 3. og 4 representerer gode vilkår for å oppnå både fysiske og innhaldsmessige synergjar utover det ein oppnår med modell 1 som er dagens skulesituasjon. Modell 5 representerer potensiale for å kunne oppnå positive synergjar i størst mogleg grad, men modellen er utfordrande juridisk og administrativt og vil vere krevjande å gjennomføre. Den bør likevel ikkje utelukkast, men utgreiast nærmare i eit eventuelt vidare samarbeid.

Erfaringar frå andre kommunar/fylkeskommunar

Etter det fylkesrådmannen erfarer, er det få ungdoms- og vidaregåande skular i Norge som har eit formalisert samarbeid kring opplæringa. Oslo har to relativt nye 8-13-skular: Fyrstikkalléen skole og Bjørnholt skole, og i tillegg er det vedteke å etablere ein ny akademisk 8-13-skule i Oslo i 2019. I Harstad kommune er det ein ungdomsskule og ein vidaregåande skule som samarbeider tett. I Troms (Lenvik) og Stavanger har ein vurdert 8-13-skular, men konkludert med at det ikkje er aktuelt å gå inn for dette no.

Det ligg ikkje føre eit kunnskapsmessig grunnlag for å kunne vurdere om ei organisering av opplæring i 8-13-skular kan bidra til auka gjennomføring i vidaregåande skule og auka læringsutbytte for alle. Erfaringane tilseier likevel at den opplevde kvaliteten av tilbodet i 8-13-skulane i Oslo og samarbeidet mellom ungdomsskule og vidaregåande i Harstad, er god.

Det er peikt på fleire fordelar og moglegheiter som desse typane av samarbeid representerer. Samlokalisering legg til rette for at ein lettare kan ha felles rom og utstyr, tilby elevar på ungdomstrinnet fag på vidaregåande, og legge til rette for praktisk opplæring på ungdomstrinnet mot yrkesfag. Det skjer og gjensidig læring mellom lærarar i dei ulike skuleslaga, og ein opplever at det faglege miljøet ved skulen vert styrka. Samtidig har det vist seg utfordrande å høyre til ulike forvaltningsnivå og krevjande å bygge felles skulekultur.

Konklusjonar

- Fylkesrådmannen vurderer Seimsmyrane som ei god lokalisering både for ein 8-13-skule og for ein vidaregåande skule samlokalisert med ungdomsskule. Frå HFK si side er det difor ønskjeleg at det i reguleringsplanane for Seimsmyrane vert tatt høgde for eit framtidig vgs-tilbod på Seimsmyrane, og at Hordaland fylkeskommune innleier eit samarbeid med Bergen kommune om det vidare reguleringsarbeidet. Det vidare reguleringsarbeidet av Seimsmyrane og arbeidet med bydelsplanen for Arna kan endre på dette.
- Dersom det vert vedtatt å bygge på Seimsmyrane, vil det vere naturleg å vurdere tilbodsstrukturen i Arna i samanheng med tilbodsstrukturen i omlandet på nytt.
- Så langt Fylkesrådmannen erfarer, er det få ungdoms- og vidaregåande skular i Norge som har eit formalisert samarbeid kring opplæringa. Dei erfaringane som ligg føre, syner at samlokalisering legg til rette for at ein lettare kan ha felles rom og utstyr, kan tilby elevar på ungdomstrinnet fag på vidaregåande, og kan legge til rette for praktisk opplæring på ungdomstrinnet mot yrkesfag. Samtidig har det vist seg utfordrande å høyre til ulike forvaltningsnivå og krevjande å bygge felles skulekultur.
- Fylkesrådmannen ser det som mest tenleg med ei samarbeidsform i spennet frå og med modell 2 til og med modell 4, der ein opererer med to skuleeigarar og to rektorar. Fylkesrådmannen ser det likevel som naturleg at val av samarbeidsmodell er ope i det vidare arbeidet.